

duktet står opført på kontrollisten Commerce Control List (CCL). Hvis produktet står på listen, skal CCL sammenstilles med en landeliste. Det er således slutbrugerlandet, der er afgørende for, om der skal foreligge en udførselstilladelse.

Tyskland

I Tyskland opererer myndighederne ikke med en offentliggjort liste over kritiske slutbrugere som i USA, men med et "early warning" system. Myndighederne opsporer og videregiver viden om konkrete slutbrugere og produkter til eksportørerne. Når myndighederne har givet eksportørerne denne viden, bliver oplysningerne eksportørens "egne", og der er en formodning om, at eksportøren herefter frivilligt vil afstå fra at gennemføre transaktionen efter ansvarlig vurdering eller vælge at ansøge om udførselstilladelse. Hvis udførslen alligevel gennemføres uden tilladelse, vil der foreligge en klar overtrædelse.

Tyskland har ikke indført strafansvar for "grov uagtsomhed" ved overtrædelse af eksportkontrolreglerne, således som det er sket i bl.a. UK og altså nu foreslået i Danmark. Men ved at sende et formelt advarselsbrev til eksportørerne, sikres det, at virksomhederne får "kendskab" til eksportens følsomhed, hvilket udløser krav om udførselstilladelse i henhold til "catch-all" bestemmelserne i EU's dual-use forordning (art. 4, stk. 4).

For øjeblikket vedrører advarselsbrevene (Early Warning Letters) 11 lande og indeholder almindelige advarsler f.eks. om efterspurgte produkter, forsøg på at erhverve følsomme produkter og konkrete henvisninger til speciel teknologi vedrørende masseødelæggelsesvåben. Advarselsbrevene bliver udsendt af det tyske økonomiministerium til visse organisationer bl.a. den tyske industrisammenslutning og handelskammeret, som så distribuerer dem til deres medlemmer.

UK

UK's eksportkontrolmyndigheder har indført et omfattende informationssystem, som sætter myndighederne i stand til at udveksle informationer om eksportkontrol med andre lande, med eksportørerne eller internt i eksportkontrollenheden. UK opretholder opdateret information om enheder, dvs. eksportører, slutbrugere eller købere, som giver anledning til bekymring (concern). Der er ikke tale om en "black-list" over kritiske slutbrugere og heller ikke en "afslagsliste" (denial list), men listen bruges af myndighederne i forbindelse med besvarelse af henvendelser og afgørelser ved ansøgning om udførselstilladelse.

For de eksportører, der er blevet identificeret som primære mål for købere, der sættes i forbindelse med masseødelæggelsesvåben (proliferators), gennemføres der fortrolige møder (briefings). På møderne berøres information om specifikke slutbrugere, der giver anledning til bekymring, og også information om det industrielle miljø, som eksportøren opererer i, samt eventuelt konkurrenternes aktiviteter.

De britiske eksportkontrolmyndigheder udsteder også såkaldte advarselsbreve ("warning letters"), som udsendes, hvor der er grund til at formode, at eksportøren er blevet, eller måske vil blive, kontaktet af en kendt køber eller agent, der sættes i forbindelse med masseødelæggelsesvåben. Brevet giver eksportøren en "gentle warning" om dens forpligtelser i forbindelse med eksportkontrol og er et forsøg på at vedligeholde og opfordre til dialog. Hvis eksportøren ikke reagerer på dette brev, vil der blive truffet videre foranstaltninger, f.eks. i form af et besøg fra myndighederne, hvis der foreligger specifikke oplysninger, der forbinde virksomheden til at skaffe produkter til brug for projekter vedrørende masseødelæggelsesvåben.

UK har indført strafansvar for "grov uagtsomhed" i forbindelse med overtrædelse af eksportkontrolreglerne, således som Danmark påtænker at gøre det.

Sverige

For Sveriges Inspektion af Strategiske Produkter (ISP), som hører under udenrigsministeriet, er nøgleordene information, årvågenhed og tillid. Licensmyndighederne lægger stor vægt på et godt forhold til industrien på dette område, og mange spørgsmål og bekymringer bliver klaret i dialog med eksportørerne.

Sverige opererer ikke med landelister, men tager stilling fra sag til sag, hvilket giver mulighed for at udvise fleksibilitet og for at reagere hurtigt på ændringer i den sikkerhedsmæssige situation. ISP har også mulighed for at aflægge såkaldte husbesøg (house calls), og eksportørerne kan altid henvende sig til myndighederne for at få oplysninger om kritisk eksport.

Sverige har ikke indført strafansvar for "groft uagtsomme" overtrædelser af eksportkontrolreglerne.

Danske tiltag set i relation til praksis i andre lande

Regeringen har ved det foreliggende lovforslag, og ved EBST's iværksættelse af ovennævnte foranstaltninger til sikring af eksportørernes retssikkerhed og overholdelsen af de skærpede regler, særligt ladet sig inspirere af lovgivningen og de administrative procedurer for eksportkontrol i UK.

Det skal i den forbindelse i øvrigt bemærkes, at Politiets Efterretningstjeneste har oplyst, at man ligele-